

Sorting

Max Lu

Tah 1-ê gín-á khah khiáu ê ì-sù chiū-sí kóng i óh mih-kiāⁿ khah kín, tāi-chì pí-kàu kì khah ē-tiâu. Án-ne kóng, chit-ê kâu-sí-gín-á chiū-sí khò i ê thâu-khak té só óh ê mih-kiāⁿ.

Jîn-lüi thâu-1-keng tô-su-kóan chiū-sí A-lék-san-tâi só khí tī Ai-kip(Egypt) ê museum. Kî-sít chit-jī museum gôan-pún chiū-sí khí tô-su-kóan hit-ê só-chāi ê tē-miâ. Ián-piàn kàu taⁿ, Eng-bûn tit-chiap iōng tē-miâ tòng-chò phok-bút-kóan ê miâ-sû. Phok-bút-kóan chiū-sí lâng ê a-tah-mah mih-kiāⁿ té bē liáu..ah, hák-bûn siuⁿ-kòe chē..ah, bô só-chāi thang-khàng..ah, só hoat-bêng--chhut--lâi ê chhng-khò. Ē-tàng kóng-sí jîn-lüi sin-thé, seng-khu í-góa ê a-tah-mah.

Sór-í chu, chheh, chiū-sí jîn-lüi seng-khu gôa-kháu sè-liáp ê thâu-khak. Tô-su-kóan kap phok-bút-kóan chiū-sí khah tōa-liáp ê thâu-khak.

Sî-tâi ián-piàn kàu 20-sè-kí, Bí-kok thâi âng-hoan Indian, khai-hoat tōa Se-pō, hóe-chhia-lō it-tít khui, hóe-chhia-phiò it-tí t siu. Tàu-té thih-lō kong-si chhia-phiò chiah tōa-liōng ê siu-jip, chit-tiâu siàu s

í án-chóáⁿ sìng? Beh èng-hù che, kiat-kó chiū-sí hoat-bêng siu-gîn-ki(cash-register). Koh chìn 1-pō, chiū-sí IBM kong-si hoat-bêng chhut-lâi thâu-1-tâi tiān-náu. Sòa-löh--khì ū mi-ni tiān-náu, kò-jîn tiān-náu; chiū-sí PC, notebook. Kóng khah kán-tan-leh, 3-chióng tōa, mini, sè chiah ê tiān-náu chiū-sí kap tô-su-kóan/phok-bút-kóan pí-khí-lâi sí lêng-gôa 1-chióng sit-büt, tī jîn-lüi seng-khu gôa ê a-tah-mah.

Taⁿ lâng beh chai-bat mih-kiāⁿ chóng-kiōng ài ū châi-tiāu tùi:

(1) gôan-pún ê thâu-khak, (2) tô-su-kóan/phok-bút-kóan, kap (3) tiān-náu, 3-lüi ê thâu-khak khì thêh chhut-lâi èng-iōng. Beh kā chiah-ché mih-kiāⁿ tī chit-3-lüi ê a-tah-mah lâi-té khàng hó-sè. M-nâ khàng hó-sè, khàng-liáu mā ài thang-hó chhōe--chhut-lâi.

Kok-üi TOJ ê thòk-chiá, lín chiah ū nái-sim khòáⁿ kui-pō, khòáⁿ kàu chia,kám-chai góa sí beh kóng siáⁿ-mih?

0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, kap a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z, án-ne chóng-kiōng 36-chióng jī-bó tiōh-sí kā bîn-téng lâng seng-

khu lāi-gōa 3-chióng thâu-khak kā khàng hó-sè ê ke-si-thâu-á.

Koh kóng khah kán-tan--leh chiū-sī "sorting", chit-hāng ki-sút.

Hàn-jī sī khò "pú-sô"(部首), pō-siú tàu-chhut-lái tan-jī. Tān-sī pō-siú tì tu khai-sí thák-chheh, óh mih-kiān ê gín-á-lâng lâi-kóng, bô chhiūn chit 36-jī jī-bó chiah chió, chiah kín óh ê-hiáu. Chhiá-n-mñg lín kiám-chai, Hàn-jī chóng-kiōng ū jōa-chē pō-siú? Góa siūn nā bô koh théh 1-pún jī-tián lâi-khòa, lín hiān-chāi chòat-tùi bô châi-tiāu hôe-tap. Nā beh chai sī kúi-ê, ê-tàng khì góa ê tiān-chú-pò khòa.

Chit-36-jī tì jīn-lūi lâi-kóng, siōng-tōa ê kong-lêng chiū-sī "pâi-sū", khàng kah chin sù-sī. Lán jīn-lūi put-kóan sī té tī thâu-khak-té, á-sī khàng-tī tô-su-kóan/phok-bū-kóan, khàng-tī tiān-náu lóng-sī khò chit 36-jī.

Lí khòa gín-á-lâng khì Hàn-jī ê tô-su-kóan, kan-ta péng index, kan-ta at chhiú-chéng-thâu-á sng Hàn-jī ê "pî-hóá", pit-oe, tiôh sa lóng bô..ah, koh beh khò án-ne ê kiat-kó, khì chhöe 1-pún-chheh? Bók-kòai lóng-sī thiⁿ bōe-kng, tiôh khì pâi-tüi chiàm-üi, kan-ta sī khòaⁿ ka-kī ê chheh, á-sī khòaⁿ cha-bó-gín-á niā-tiān; bē-hiáu chhöe chheh.

Góa chòe-kīn siuⁿ êng. Khòaⁿ 1-pún kiò-chò "Tē-6-chióng gí-giân", sī Nâ-ang chhut-pán-siā kā Robert Logan ê chheh hoan-ék chò Hôa-gí..ê. Khòaⁿ liáu ū chhù-bī, koh ke khì Amazon bé 1-pún tiong-kó-chheh, "The Alphabet Effect(Jī-bó tì Se-iūn bûn-bêng ê éng-hióng)". Bīn-téng só siá ê chiū-sī "tû-hó-kân", thák-chheh pò-kò.

Kò-jīn tiān-náu í-keng sī chin hong-piān..ah. Sió-hák-seng tiôh-ài sú-iōng tiān-chú-phoe ê ka-têng liân-lòk-phō. Ka-tiúniā-sī chhiūn góa chit-khóan 5-nî-āu ê-tàng phō-sun..ê, nā-sī iáu-kú bē-hiáu iōng tiān-náu, bē-hiáu siá tiān-chú-phoe, kiàn-gī lín kóaⁿ-kín óh. Án-ne chiū-sī lí gôan-lâi chit-liáp a-tah-mah í-gōa, ê-tàng ke 1-liáp tī seng-khu gōa ê thâu-khak té hák-būn.

Beh kà gín-á bat-jī, sú-iōng TOJ. In-ūi chin tú-hó, che sī chá-chêng Péh-lâng lâu hō Tâi-ōan-lâng ê-tàng sorting ê bûn-jī. Gín-á tōa-hàn í-āu, kán-tan ê Hàn-jī bóng óh. Khò í-keng ū hó ki-chhór ê POJ/TOJ chò kun-pún, beh hák-síp Eng-bûn mā ke khah sün-lī, án-ne chiū-sī lí ê kiáⁿ-sun ê-tàng 1-sin phaiⁿ 3-liáp a-tah-mah. Phór-thong m̄-bat TOJ ê gín-á, chí-ū instant ê-tàng sú-iōng 1-liáp thian-jiān ê thâu-khak. Tān-sī lín sun-á in-ūi TOJ/Eng-bûn ê ki-chhór hùn-liān liáu chin chāi, só-í khah gâu sú-

iōng lāng seng-khu lāi/gōa só-ū ê 3-liáp
thâu-náu.

Góa chhéng-khàu lín tāi-ke, chū
Tiúⁿ-ló Kàu-hōe kap Thian-chú Kàu-hōe ji

p-lâi Formosa thôan-kàu, chū Kok-bîn-tóng
bô lō thang cháu, bih lâi lán Tân-ôan kàu
taⁿ, Tân-ôan hiän-kim só khòaⁿ ē-tiōh, ū
chhut-thoat ê gâu-lâng, tó 1-sian

m̄-bián óh Eng-bûn kàu 1-ê thêng-tō, tó 1-sian sī kan-ta óa-khò Hán-jī tiōh ē chin-chiàⁿ ū
sêng-chiū..ê? Kiàn-gī tāi-ke, tī gín-á sè-hàn ê sî-chūn, iōng TOJ kà bó-gí.(beh iōng POJ kà
Hôa-gí, chhiūⁿ góa bîn-téng só-siá ê miâ-sû hit-khóan pān-hoat mā ē-thong). TOJ kap bó-gí s
i Tân-ôan gín-á hák-sip gōa-bûn siōng hō ê ki-chhór.

Nā bô, lán thè-1-pō lâi-kóng, lí chiâh Tân-ôan liâu-lí, Tiong-kok liâu-lí, ài giâh tī, iōng
thng-sî. Lí nā khì Se-chhan-thiaⁿ chiâh gû-pâi, chiâh Hoat-kok "ô-chiang", tō koai-koai-á
iōng chhiám-á, iōng to-á. Bók-tek sī beh chiâh hō sóng-khòai, him-sióng khì-bī..ê.

Hán-jī tong-jiân ū Hán-jī ê hó-chhù, tān-sī lán kóng-sī Hái-iûⁿ kok-ka ê chû-tē, kám
siám ē-tiāu ài sú-iōng Eng-bûn, ài hùn-liān chò to gí-giân ê thák-chheh-lâng chit-ê gī-tê?
Seng mài-kóng beh án-chóaⁿ tàu lâng thâu-khak, tō-su-kóan, tiān-náu chit-3-liáp chò 1-liáp ê
bûn-tê. Seng-kóng Lí kám káⁿ hō lín sun-á kan-ta khò Hán-jī ē chhut-thoat ?

Koh-kóng 1-hâng kò-sû hō lí chò chham-khó.

Mô Tek-tong, tong-chho in chiah ê Kiōng-sán-tóng sī án-chóaⁿ sêng-kong soan-thôan
Kiōng-sán-chú-gī-leh? Gôan-lâi chiū-sī khò So-liân ê a/b/c/x/q/z chit-khóan jī-bó tàu-chhut-
lâi Tiong-kok tē-khu ták só-châi ê kháu-im, kā Soaⁿ-tang, ô-lâm, kî-kî-kòai-kòai ê tē-hng
kháu-gí thêh-lâi siá kán-tan ê soan-thôan-chheh, án-ne chin-kín tiōh hō ták só-châi hóan-tùi
tē-chú ê lông-bîn, ka-kî khòaⁿ bat soan-thôan-chheh. Bók-kòai khò Hán-jī ê Tiong-kok Kok-
bîn-tóng bô châi-tiāu chē ē-tiâu.

Hán-jī tī Tiong-kok kî-sít sī Chèng-hú, chiáng-khôan ê chió-sò thêh lâi phiàn it-poaⁿ
jîn-bîn liáu sî-kan cháu jip-khì Hán-jī ê tē-gák, it-seng sòa lóng bô siuⁿ-tiōh ài hóan-khòng,
ài tng-ke chò-chú chit-hâng siōng kun-pún ê gī-tê.

Khòaⁿ kàu chia, lí kám káⁿ koh iōng Hán-jī?

Koh chhàu-phùi 1-hāng, 2001-nî 8-góeh 19, lán-tī Tām-chúi sêng-lip TLH thàu-chá góa khì Tām-chúi Chin-lí tāi-hák ê Lé-pài-tâng sàm-pō.

Mâg-kháu chiòh-poe khek 1-kù Sèng-keng chóng-kiōng kì-chāi 3(piàn ê chim-giân “Kèng-ūi Iâ-hô-hoa sī tì-hūi ê kun-gôan.”

Góa óh thò 1-kù-ōe, “Ē-hiáu sorting sī tì-sek ê kun-gôan.” Chhiáⁿ tāi-ke hiaⁿ-ché chí-kàu. Nā ū i-kiàn, chhiáⁿ jip-lái <http://taigi.homestead.com> kap góa kóng.